

II. SIMEON, HET GEKNOTTE LEVEN

Indien uw rechteroog u ergert, trek het uit.

Matth. 5 : 29a

a. De strijd om waarden

Waarom brullen en schreeuwen die twee kleine peuters daar op straat, terwijl ze elkaar flink afranselen en ieder aan een eindje touw of een oud stuk speelgoed uit alle macht trekken? Die kleintjes zijn nu reeds opgenomen in die grote strijd in het leven om het bezit van het waardevolle. Voor hen heeft dat stukje touw of een paar kastanjes waarde, want ze kunnen ermee spelen, er wat van maken, ervan genieten. Het bezit van *die* waarden is deze strijd en een paar lelijke stompen in het gezicht méér dan waard. Hier begint het offer voor bepaalde waarden.

Die strijd zien wij niet alleen bij vechtende jongens op straat en bij de koppensnellers om de waardevolle doodskoppen van hun vijanden, maar ook bij de jonge man die een meisje veroverd om een gelukkig huwelijk te beleven, bij de zakenman die zijn winsten vermeederen wil, bij de volkeren die vechten om oliebronnen, steunpunten, havens, doorgangswegen en beheersende posities.

Groot en klein, bedelaar en minister van buitenlandse zaken, ze vechten om de waarden in het leven die de lustgevoelens en het machtsgevoel moeten bevredigen.

Als oudere wijze mensen die weten wat iets waard is, schudden wij het hoofd om de waanzin, dat kinderen elkaar zo kunnen aftuigen om een prul van een ding. Hoe is het mogelijk, dat zij zich zo druk maken om dingen die geen pijn en moeite waard zijn. We vergeten dan twee dingen: in de eerste plaats, dat een kind door andere waarden wordt bevredigd dan wij, en in de tweede plaats, dat de grote mensen en volkeren veel waanzinniger offers brengen in de oorlogen om een stuk grond dan die kinderen. Wij zijn in de strijd om de waarden in het leven helaas niet wijzer dan de kinderen geworden, integendeel, we zijn wel dwazer, waanzinniger, verblinder, en daarom gevaarlijker geworden.

De Bijbel laat ons ook een strijd om het bezit van waarden zien. Maar dan worden we toch wel in een totaal andere wereld verplaatst. Het Koninkrijk Gods vertegenwoordigt volstrekt andere waarden dan de koninkrijken dezer wereld. En de strijd om het bezit van die waarden is ook van totaal ander karakter. Christus,

Gen. 29 : 33; 34 : 25; 42 : 24b; 49 : 5-7; Num. 1 : 23; 25 : 14; 26 : 14; Joz. 19 : 9; Richt. 1 : 3; Kron. 4 : 31b; Ezech. 4 : 33b; Luk. 2 : 25; Openb. 7 : 7.

Simeon

met en in Wie het Koninkrijk Gods op aarde daalde, heeft herhaaldelijk erop gewezen, dat Hij en Zijn Rijk niets te maken hadden met de rijken dezer wereld. Zijn afkomst is anders, want „Ik ben van boven en gij zijt van beneden”. Zijn rijk is anders, want „Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld”. Zijn idealen zijn anders, want „Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen”.

Zijn methoden zijn anders, want „Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de groten gebruiken macht over hen. Doch also zal het onder u niet zijn; maar zo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar.”

Het allerergste is wel wanneer de discipelen van Jezus, de kerk van Christus, het volstrekt aan de wereld tegengestelde karakter van het Rijk Gods en zijn waarden niet meer verstaan, wanneer dus de verwereldlijking in het najagen van wereldse waarden en in het gebruiken van wereldse machtsmiddelen en methoden de kerk van haar eigenlijk karakter berooft en haar maakt tot een stuk wereld in vrome vorm.

Elk compromis, hetzij in de waarden zelf, hetzij in strijdmethoden, is verraad aan het Koninkrijk Gods.

Wij moeten heel duidelijk zien, wat Luther zo fel heeft gezien, toen hij zong:

Geen aardse macht begeren wij,
Die gaat alras verloren.

Het mag in de kerk des Heren nooit gaan om politieke, economische of welke invloed ook. Het mag nooit om wereldse macht gaan. Het gaat om geestelijke invloed, om de macht van het kruis, van het offer, van de dienst.

Nu is het maar de vraag: wat zijn nu de eigenlijke waarden van het leven? En waar zijn die te vinden? De wereld en ons eigen vlees wijzen naar een heel andere plaats dan de Bijbel. De wereld en de Bijbel pretenderen beide de eigenlijke waarden na te jagen, en wij beschuldigen elkander van het bezit van schijnwaarden.

De Hellige Schrift laat ons de doorlopende schuldige tragiek zien, hoe de mens het waardevolle van het leven buiten en zelfs tegen God zoekt. Het bloedige drama der geschiedenis is daarom zo tragisch en zo schuldig, omdat daarin de mens zich inzet voor de schijnwaarden.

Dat is de zondige verblinding van de mens. Dat is de dienst aan afgoden, die naar het profetisch woord „minder dan niets

en ijdelheid" zijn, dus volstrekt waardeloos. Alle offers zijn tevergeefs gebracht aan een schone illusie. Het was een levensgevaarlijke ja dodelijke greep naar een mooie zeepbel, waarin zich de fantastische wereld van menselijke begeerten weerspiegelde, en die uiteenspat op het moment van de reële aanraking.

God wordt niet moede de mensen te overtuigen, dat de eigenlijke waarden van het leven niet liggen in het leven zelf, maar in de God van het leven.

Daarom riep Jesaja tot een volk, dat schijnwaarden kocht tegen de hoogste prijzen: „Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen niet verzadigen kan? Hooft aandachtiglijk naar *Mij*, en eet het *goede* (het echt waardevolle), en laat uw ziel zich in vettigheid verlustigen. Neigt uw oor, en komt tot *Mij*, hoort, en uw ziel zal *leven*." Komt tot God, en bij Hem zult gij vinden het waardevolle leven. En dan nog wel zonder prijs en zonder geld, als een onverdiend geschenk.

En daarom klaagde de Prediker, wanneer hij dat geploeter en gewurm, die strijd en die offers zag, die de mensen zich getroosten om de waarde des levens te grijpen: „Wat voordeel heeft de mens van al zijn arbeid onder de zon?" Het levert niets op, dat de moeite van zijn arbeid en de pijn van zijn offers waard is. Want per slot van rekening is alles wat een mens onder de zon bereiken kan „ijdelheid der ijdelheden", waardeloos.

En de Here Jezus, die de mens gevangen ziet in de klem van de schijnwaarden, die het leven niet kunnen redden voor de tijd noch voor de eeuwigheid, waarschuwt ons met de gelijkenis van de rijke dwaas, die levenszekerheid en levensbescherming zoekt in het aards bezit. „Gij, dwaas, deze nacht zal God uw ziel eisen." „Alzo is een mens, die niet rijk is in God"; die in God de waarde van zijn leven niet gezocht heeft.

En wie het Koninkrijk Gods wil ingaan, moet deze wereld met al haar waarden verlaten en loslaten als complex van eigenlijke en laatste waarden. Hij moet verstaan het betrekkelijke van alle aardse waarden, omdat mot, roest en dief ons alles ontnemen kunnen.

En wie de parel van *grote* waarde wil bezitten, moet alle andere parels daarvoor verruilen.

Zo staat Christus met Zijn voorlopers, de profeten, en Zijn navolgers, de apostelen, in deze wereld van schijnwaarden om ons vrij te maken door de waarheid van „het hoogste goed, dat nimmermeer vergaat," het eeuwige leven.

Daarom sluit het volmaakte gebed, dat begon met het smeken om de werkelijke waarden van de heiliging van Gods Naam, van

de komst van Gods Rijk en van het geschieden van Gods wil, met het triomferende geloofsbezi in God: „Want Uw is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid."

Gij gevoelt wel, dat de hele wereldgeschiedenis eigenlijk te zien is als een indrukwekkende worsteling om tweërlei waardenbezi. Het is de strijd tussen satan, die als de vader der leugenen en als de mensenmoorder van den beginne de mens de hand laat uitstrekken naar de verboden vrucht, waarin de begerenswaardige waarde zou verborgen liggen, en waardoor de mens „als God" zou zijn Die de waarde in Zichzelf bezit, en Christus, Die als de Weg, de Waarheid en het Leven, de Schepper als de enig-waarde-bepalende vereert boven het schepsel.

Eer een mens ertoe komt Christus als de waarheid aangaande de waarde des levens bij te vallen en alzo in te gaan in het Koninkrijk der hemelen, moet hij niet minder dan wedergeboren, opnieuw, van boven geboren worden, want onze zondige natuur luistert alleen naar de duivel en heeft alleen vertrouwen in zijn waardeloze koopwaar.

En wanneer een mens wedergeboren is, dan nog blijft daar de hardnekkige en bloedige strijd om het sterven van de oude mens, die zijner ziele zaligheid aan de schijnwaarden van satan heeft toevertrouwd, en om de opstanding van de nieuwe mens, die door de verraderlijke schijn dezer briljante wereld heeft leren heen zien naar de nooit teleurstellende waarde van de wereld van het kruis van Christus.

God moet ons dikwijls slaan, wonden, knotten, uitschudden en als berooiden aan de kant van de levensweg neersmiten, vóór dat we erkennen, dat uiteindelijk alléén het Koninkrijk Gods de blijvende levenswaarde vertegenwoordigt.

Dat is de geschiedenis van het geweld van Gods liefde, waarmee Hij ons dwingt „alles te verkopen", wat wij hebben, en zó in te gaan dáár waar een onverliesbare schat in de hemel voor ons bewaard blijft.

Het is de geschiedenis van de smeltkroes, waarin het waardeloze van het waardevolle gescheiden wordt.

Het is de geschiedenis van de goddelijke Beeldhouwer, Die niet sentimenteel met Zijn materiaal omgaat, maar de stukken eraf doet vliegen om Zijn beeld te toveren uit de weerbarstige stof.

De apostel vindt dit resultaat zó belangrijk, dat de lijdensweg daartoe licht geacht wordt, wanneer hij durft zeggen tot de martelaren om Christus' wil: „Houdt het voor enkel vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeking valt, want gij weet, dat de echtheid van uw geloof standvastigheid uitwerkt. Maar

die standvastigheid moet volkomen doorwerken, zodat gij volkomen en onberispelijk zijt en in niets tekortschiet (Jac. 1 : 3-4). Jacobus moet toch wel de alle andere glorie verblekende waarde van het Koninkrijk Gods diep ervaren hebben om de pijnlijkste verliezen van de levenswaarden dezer wereld als vrijheid, bezit, gezinsweelde, rechtszekerheid en achting, enkel vreugde te achten, omdat dat verlies een veel grotere winst aan geestelijke waarden oplevert, die onverliesbaar zijn.

En Paulus weet deze dingen in het leven ook tegen elkaar af te wegen, waarbij het resultaat niet twijfelachtig is. Zeer beslist zegt hij: „Want ik ben er zeker van, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden” (Rom. 8 : 18).

Noch Jacobus noch Paulus hebben deze dingen op een goedkope wijze geschreven. Zij schreven hun brieven niet met inkt van anderen, maar met hun eigen bloed. De knotting van hun leven hebben deze beide kinderen van het Koninkrijk moeten doormaken. Zulk een leiding Gods zien wij niet alleen in de geschiedenis van enkelingen, maar ook in die van gezinnen, families, volkeren en culturen.

Simeon, de stam Simeon, is een ontroerend voorbeeld van geslagen worden tot genezing, van rijk worden door totaal berooid te worden.

Simeon is de stam, die geschiedenis gaat maken juist door geen geschiedenis te kunnen maken, en die waarde van het Koninkrijk Gods vindt door alle andere waarden te verliezen.

Simeon, de stam van het geknotte leven!

b. Geestelijke exploitatie

Het kind is dikwijls in het ongelukkige huwelijk nog het laatste tere bindsel, dat man en vrouw bijeenhoudt voor 't oog van de wereld, hoewel zij elkander geestelijk allang kwijt zijn. Ook Lea verwachtte veel van de mysterieuze kracht, die uitgaat van het kind, het gemeenschappelijk vlees en bloed.

Ruben! Zie een zoon! Jacob, zie dit kind, wij zijn toch één in dat kind, en we horen toch bij elkaar door dit kind!

Maar Lea moet tot haar smart ontdekken, dat Rachel, de concurrerende vrouw, sterker is dan Ruben.

En daardoor wordt de verhouding tussen deze twee vrouwen, die verteerd worden door jaloezie, steeds meer gespannen. Ze weten elkaar te treffen op de zwakste en pijnlijkste plaatsen.

Gewonde mensen kunnen zo wreed worden. Het is het beste maar, dat deze vrouwen ieder zoveel mogelijk in eigen tent blijven en elkaar zo min mogelijk zien. Maar de drijvende macht, die naar compensatie zoekt, drijft ze toch weer geregeld naar elkaar toe. En dan laait de ruzie hoog op in kakelende opgewondenheid. Het begint over een kleinigheid, waarbij de sop de kool niet waard is. Maar die kleinigheid is het grensincident, dat de vonk doet overspatten in het kruisvat van de latente oorlog. En de explosie is verbijsterend, wanneer Lea zonder enig logisch verband sarta: „En ik heb lekker een kind”, en Rachel terugst: „En Jacob geeft toch niks om jou, al krijg je honderd kinderen.”

En zo hebben deze vrouwen elkaar weer voor de zoveelste maal gewond, ja erger, met een zekere wellust gewroot in elkanders open wonden. En de haat groeit welig als een gifplant. En het lijden wordt ondraaglijker voor Lea ondanks de kleine Ruben, en voor Rachel ondanks de tere liefkozingen van Jacob.

En ieder is druk doende haar enig zwaard steeds scherper te maken. Lea kan Rachel alleen in het hart steken door haar de ogen uit te steken met nog méér kinderen. En Rachel speelt bij Jacob de martelares om Lea, en speculeert op de liefde van Jacob, die hoger laait door het medelijden, dat zij weet te wekken. Geen zoeter genot voor een vrouw, dan wanneer ze duizelig wordt van de liefde van de man, gemengd met zijn medelijden dat partij gekozen heeft tegen de concurrente. En vooral, wanneer dit genieten tegelijk de bevrediging geeft van haar haat-gevoelens tegen Lea. Het mes snijdt hier aan twee kanten. Toch blijft de moeder in Rachel honger.

De positie van Lea is even sterk als zij zwak is. De vreugde om het pasgeboren kind is tegelijk de duistere vreugde om de voldoening dat Rachel géén kinderzegen kent.

Bij dit alles zijn de vrouwen ook nog godsdienstig en vroom. Lea roept tot de Here om recht tegenover haar tegenpartij. Maar haar roep is niet zuiver en niet heilig.

Zij begeert de hulpe Gods om Rachel ermee te kunnen wonden.

In haar krampachtige smart ontziet zij zich niet zelfs de heilige God te exploiteren voor haar in vele opzichten onheilige zaak.

En de feiten van haar leven stijven haar in haar kwaad, want het schijnt toch maar, dat de Here zich laat spannen voor haar wagen. „En zij werd wederom bevrucht, en baarde een zoon, en zeide: Dewijl de Here gehoord heeft, dat ik gehaat was, zo

heeft Hij mij ook deze gegeven; en zij noemde zijn naam Simeon!" Simeon, dat is: de Here hoort naar mij! De Here heeft het wel gezien, dat ik door Rachel gehaat word, en dat Jacob me koel behandelt. De Here staat aan mijn kant, want ik krijg een zoon en Rachel niet. „Wie mij veracht, God wou mij niet verachten." Ik de eer en zij de smaad. God heeft weer eens duidelijk gesproken. Zó exegetiseert het vrome vlees de geschiedenis.

Wat een mengelmoes van geloofsjubel en zelfhandhaving.

Zou de nieuwe mens wel ooit aan het woord komen zonder dat de oude mens zich erin mengt?

Kunnen wij ooit de heiligheid van geloofsstrijd en geloofsoverwinning in deze wereld zien zonder besmetting en vuilheid onzer natuur, dan alleen bij Jezus Christus?

Als Christus in dit leven Zijn overwinningskreet doet horen, dan pas is het honderd procent zuiver en heilig. Maar dan horen wij die alleen vanaf Zijn kruis!

Maar wij? Maar Lea?

Zij dankt God dat Hij op haar nood neerzag, op haar verwaarlozing door Jacob, en op haar vernedering door Rachel.

Maar tegelijk exploiteert haar vlees deze vrome ervaring om Rachel uit te dagen en te pijnigen. We missen hier de verootmoediging onder de genade Gods, het klein worden voor God in het licht van Zijn vertroosting.

Wij missen hier het „stil zijn tot God", omdat, wanneer ze zegt: „want van *Hem* is mijn heil", zij eigenlijk bedoelt: want van de veelheid der kinderen is mijn heil, en daarom heb ik God nodig gehad, geëxploiteerd. Simeon, de Here hoort! Ach, het is meer de primitieve ruige kreet uit de bedoeienentent aan het adres van Rachel, dan de gelouterde psalm, die even rustig als sterk opstijgt aan het adres van God.

Dat is de secularisering, de verwereldlijking in de godsdienstige ervaring.

De taal is heilig, maar het hart is werelds.

Het vuur brandt wel, maar het is meer de rosse gloed van het onrustig fanatisme dan de witte vlam van de rust in God.

Wanneer het geloof hier nog tot God roept, dan roept de hartstocht van een gekrenkte vrouw nog harder tot Rachel.

Zo wordt de heiligheid Gods in dienst gesteld van vrouwelijke wraakzucht.

Zo wordt de genade des Heren gevorderd en geëxploiteerd in een vleselijke strijd.

O Simeon, onder deze kreet zijt gij geboren, in uw levensgeschie-

denis zal de echo van het roepen uwer moeder blijven klinken langs de wanden van uw hart.

c. Religieus fanatisme

De fanaticus is de mateloze, die zich nergens een halt laat toeroepen.

Hij ziet één ding en is blind voor al het overige.

Hij heeft de werkelijkheid versmald tot één ideaal, één hartstocht, één doel.

Alle middelen zijn hem heilig en goed, als het doel maar bereikt kan worden.

Hij bezit de ijver van de profeet, doch zonder zijn ootmoedige gehoorzaamheid.

Hij is eenzijdig als de heilige, behalve dat die éne zijde, waar zijn leven naartoe gekeerd is, niet God is maar zijn eigen ik, al kan hij die ook „God" noemen.

Hij is offerbereid als de priester, maar het goede offer komt op het verkeerde altaar terecht, of het verkeerde offer komt op het goede altaar terecht, ja meestal is er sprake van het verkeerde offer op het verkeerde altaar.

Hij is onstuimig en zegevierend als een koning, maar zijn onderdanen zijn slachtoffers evenals hij zelf.

Fanatisme is er op velerlei gebied. Verblinde ijveraars, die maar één ding zien en één ding horen, ontmoet men overal. Het ergste is echter wel het religieus fanatisme, dat meent te ijveren voor God en Zijn zaak maar op zulk een wijze en met zulke wapenen dat het niets anders is dan een ijveren voor de duivel en zijn zaak. Het religieus fanatisme heeft de folterwerktuigen doen knarsen, brandstapels doen roken, en zelfs een „Laudamus" doen zingen op een laaghartige moordpartij onder de Hugonoten. Religieus fanatisme ontstaat dáár, waar de oude mens God en Zijn Rijk een handje wil helpen. Non tali auxilio, niet met zulk een hulp, zegt God.

Het ontstaat ook dáár, waar de mens zijn laagste instincten wil botvieren maar in een religieuze vorm, zodat hij zijn zaak maakt tot Gods zaak. Fanatisme is ook geestelijke exploitatie. De heilige oorlog is geproclameerd, zodat alle onheiligheid gesanc-tioneerd is.

Lea heeft Simeon onder haar hart gedragen, toen zij fanatiek gierende op rechtsherstel bij Jacob, en op wraakneming op Rachel. Haar hartstochtelijk bloed joeg door het kind van haar „heilige"

overwinning. Zij was bezeten van één gedachte: revanche nemen op Rachel. Zo heeft Simeon voor zijn geboorte reeds geleefd in het ongezone broeien van de wraakgierigheid. Zo is deze tweede zoon van Jacob geworden de hartstochtelijke, de zelfhandhaver, de impulsieve, de fanatiekeling.

Als Simeon gekrenkt wordt, dan voelt hij niets anders meer dan de brandende pijn der krenking, en ziet hij niets anders meer dan het ten hemel schreiend onrecht dat gestraft moet worden. Gij moet Simeon niet per ongeluk op het voorbalkon van een overvolle tram op zijn tenen trappen, want dan zijt ge nog niet gelukkig. Hij staat direct in brand, één vonk is voldoende. En dan slaat hij erop in. Zonder overleg, zonder zelftucht is hij de man van de fanatieke daad, en daarom van het brute geweld.

Wanneer Jacob van Simeon afscheid moet nemen, dan kan deze tweede zoon niet het eerstgeboorterecht dragen. Hij mist ten enenmale de koninklijke zelfbeheersing, want blind geweld is nog geen koninklijke kracht. Hij is de karikatuur-profeet, want fanatieke bezetenheid om het herstel van recht is nog geen profetische heiligheid.

Hij is de gedegeneerde priester, want al het bloed dat in deze wereld vloeit verzoent de schuld niet, het kan ook de schuld vermeederen.

Dat heeft Jacob gevoeld, toen hij Simeon, de fanaticus voor zich zag staan: Simeon en Levi zijn gebroeders! Hun handelingen zijn werktuigen van geweld!

Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad;
Mijn eer worde niet verenigd in hun vergadering!
Want in hun toorn hebben zij de mannen doodgeslagen,
En in hun moedwil hebben zij de ossen weggerukt.
Vervloekt zij hun toorn, want hij is heftig;
En hun verbolgenheid, want zij is hard.
Ik zal hen verdelen onder Jacob,
En zal hen verstrooien onder Israël. (Gen. 49 : 5-7)

Hier ontrolt zich het bloedige drama van Sichem, waar Simeons karakteristieke daad van fanatieke wraakgierigheid door hem versierd werd tot een heilig rechtsherstel.

Hierin kreeg Jacob ook de onbetaalde rekening van zijn wereldlijking gepresenteerd. Wat toch was het geval? In Beth-el, het huis Gods waar de Here zo genadig aan Jacob was verschenen om hem te bemoedigen in zijn nood, had Jacob de

Here beloofd aldaar eenmaal te komen wonen. Hier had God hem gezocht, en dáár zou Jacob de Here weer zoeken, wanneer de Here hem gezegend zou hebben met een gezin en een goed bedrijf.

Nu, de Here heeft Jacob gezegend. En Jacob gaat terug naar Beth-el, doch blijft hangen bij het heidense Sichem, want uit maatschappelijk en zakelijk oogpunt was dat veel verstandiger. Hij kocht er zelfs een stuk grond. Jacob bleef toch maar de sjacheraar, telkens met een gedeeld hart. Wat had het geld hem te pakken. Wat heeft hij smartelijke offers gebracht op het altaar van zijn materialisme. Zelfs het offer van de eer van zijn enige dochter Dina, die getrokken werd naar het heidense stadje Sichem. Wanneer blijkt, dat zij „trouwen moet”, is het merkwaardig, dat Jacob deze pijnlijke zaak niet regelt, of dat Jacob zelfs geen tijd krijgt dit te doen, omdat Simeon, de hartstochtelijke, de man van de daad zonder gedachte, deze knoop niet ontwart maar doorhakt.

Zijn rechtsgevoel is gekrenkt. Zijn eergevoel is gewond. Hij kookt van onheilige verontwaardiging en woede. In een hooghartig rasbewustzijn knarst hij zijn tanden: En dat wordt je nu aangedaan door dat minderwaardige Amoritische volk van Sichem.

Sichem, die werkelijk Dina lief schijnt te hebben, en zijn vader Hemor gedragen zich fatsoenlijk en komen met Jacob praten over een aanstaand huwelijk. Zij wensden verbroedering en verzwagering. Maar er zijn grote bezwaren. Jacob en zijn zonen zijn besneden, en Hemor en het Hevitische geslacht niet. Een minderwaardig ras, want zelfs de meeste Semitische volkeren in Kanaän kenden de besnijdenis, maar zij niet. Sichem en Hemor is de zaak zulk een ernst, dat zij de inwoners van Sichem kunnen overtuigen, dat zij allen besneden moeten worden om de onaangename moeilijkheden op te lossen. En als zij op de derde dag na de besnijdenis in hun wondkoortsen liggen, komen Simeon en Levi, en vermoorden op lafhartige wijze „al wat mannelijk is”. En ze roven alles wat los en vast is, vee en bezit, vrouwen en kinderen.

Dat is de weg van de geestelijke degeneratie van moeder op kind. Moeder Lea deinsde in haar fanatieke haat tegen Rachel er niet voor terug om dat heilige „De Here hoort” in dienst te stellen van haar wraakgierigheid en te triomferen over Rachel. Dat was in beginsel doodslag.

Simeon, het kind, gaat nog verder in zijn blind fanatisme. De besnijdenis, het heilig sacrament, het opnemen van het

heidense volk in de kring van het Verbond, in dienst van een gruwelijke moordpartij.

Geen enkele schuchterheid in het heilige. Geen enkele rem kan de demonische vaart van het fanatisme stuiten. Met vuile handen grijpt Simeon naar het smetteloze sacrament.

O, als onze oude mens de heiligheden Gods gaat hanteren, ... niets is dan veilig.

Zo kan een wedergeboren mens christelijke woorden in zijn mond nemen, christelijke leuzen opheffen, christelijke zaken aangrijpen om de onheiligste zaak te dienen.

Zo gaat het, wanneer ons vlees recht zoekt en recht herstelt!

Zo gaat het, wanneer ons vlees ijvert voor de heiligheid van de familie en de zuiverheid van het ras.

Zo gaat het, wanneer *ons vlees* de antithese stelt, en in het isolement kracht zoekt!

Recht herstellen zonder de heiligheid van een wedergeboren hart, is het onrecht vermeederen door bruut geweld.

„Die met het zwaard in de hand *Gods* wegen gaat, kan geen kwaad. Die daarmede zijn eigen pad bewandelt, verwoest vijand en vriend en zichzelf” (Creutzberg).

Zo zijn ze nog vandaag, het geestelijk nageslacht van Simeon, dat meent voor alles een excuus te hebben in het „handhaven van het „recht”.

Het gekrenkte hart denkt een vrijbrief te hebben voor alle soorten wraakneming, en ontziet zich niet daartoe de heiligheden Gods in zijn dienst te stellen. Zo kunnen mensen zelfs Bijbelteksten tot bedekking van hun zonden en tot idealisering hunner gruwelen misbruiken.

En het komt voor, dat Simeonieten zichzelf een oordeel eten en drinken aan het Heilig Avondmaal, omdat zij „aangaan” als een demonstratie tegen hun partij en als een bewijs van een zuivere consciëntie voor het oog van de gemeente.

Hier gaat de geestelijke exploitatie van Lea door in haar kind Simeon.

Hier laait het religieuze vuur maar in de valse rossige gloed van het fanatisme. Dat gebeurt telkens, wanneer de mens alleen bezeten is van het feit, dat het recht gehandhaafd moet worden, en dat het onrecht gewroken moet worden, en dat het ideaal bereikt moet worden, zonder te komen tot de allesbeslissende vraag *hoe* dit alles moet geschieden. Hoe, op welke wijze!

De wijze waarop de dingen geschieden kan de zaak pas heilig maken. Wat zijn er een mensen, die aanvankelijk in een bepaalde zaak gelijk hebben, maar die voor God en mensen ongelijk

krijgen door de wijze waarop ze fanatiek, onbarmhartig, ongeestelijk, liefdeloos en daarom onrechtvaardig hun zaak voorstaan. Het onrecht dat zij nu gaan plegen is menigmaal veel groter dan het onrecht, dat hun eerst werd aangedaan.

Die Simeonitische zonde van blind fanatisme ontmoeten we telkens bij elke ruzie en twistzaak onder de mensen.

Het fanatisme is uit het vlees en niet uit de Geest, want één der vruchten des Geestes is de gematigdheid door de wijze waarop het recht gezocht moet worden, namelijk door de liefde. Gematigdheid is ook zelfbeheersing.

Er zijn kerkelijke en theologische polemieken, die niet eens meer gevoerd worden op een elementair christelijk vlak, omdat daarin een fanatieke haat laait of een alles overwoekerende persoonlijke- of groepsgekenktheid woelt. Daar komt men niet meer toe aan de tucht des Heiligen Geestes, de gematigdheid, de breidel van het „hoe”, van „de wijze waarop”. Daar spreekt en schrijft men nog wel christelijke woorden en over christelijke zaken, maar men is van een andere geest, een heidense, mohammedaanse geest. De heilige oorlog van de vereerders van Allah is de meest onheilige zaak in deze wereld. Onder christenen zijn nog vele mohammedanen, in alle geval velen, die zó strijden.

Dit is een direct verraad aan het Evangelie van Christus, dat de zaak van Gods Koninkrijk niet gediend wil zien door het „kerkelijke” zwaard van Petrus, maar door het kruis van onze Heer. Kerk en Christendom worden het meest geschaad en onteerd door de fanatieken. Zij denken waarheid en recht te dienen, maar zij vermeederen leugen en ongerechtigheid, omdat de vervulling van waarheid en recht alleen te vinden is in de liefde van het kruis. Hier is een stuk verwereldlijking van de kerk, die ernstiger is dan dans en bioscoop en waarvoor veler ogen helaas gesloten zijn.

Waar is het fijne geestelijke onderscheidingsvermogen gebleven, dat de afstand herkent tussen profetisme en fanatisme als de afstand tussen hemel en hel, God en satan?

In de kerkgeschiedenis werkt niet alleen de kracht van Christus, maar ook die van Simeon, die ogenschijnlijk strijdt tegen de ongerechtigheid der heidenen, maar in werkelijkheid in naam van het recht Gods tegen het recht Gods, en in naam van de waarheid Gods tegen de waarheid Gods strijdt. Voor dit kwalitatieve hebben velen geen zintuig. Dat is de dood van de Kerk, ook al zit de kerk vol mensen. Men verstaat dan niet meer wat het Koninkrijk der hemelen is. Men spreekt nog wel de heilige woorden uit, maar ze zijn van de specifiek-christelijke inhoud

ontdaan. Lege hulzen en loze halmen. „Hoe is het goud verdonkerd.” Zou Simeon werkelijk nog een beetje gemeend hebben een Gode welgevallige zaak gediend te hebben? Ik weet het niet. Dit weet ik wel, dat vele farizeeërs „te goeder trouw” de levende God hebben willen dienen, toen zij de Zoon van de levende God kruisigden, en dat, toen Saulus in zijn religieus fanatisme een welbehagen had in de moord op Stefanus, hij meende dat God er ook een welbehagen in had.

En dit weet ik wel, dat velen vandaag menen Gode een dienst te bewijzen door alleen zich te bekommeren om de vraag, *dat* waarheid en recht gediend moeten worden, en niet toekomen aan de zeer beslissende vraag *hoe* dit moet geschieden. In dit „hoe” moet tegelijk het „dat” gewaarborgd zijn, want in dit „hoe” openbaart zich het geheel enige karakter van het Koninkrijk Gods. Daarmee valt en staat nu de zaak of iets christelijk of heidens is. Velen verkeren blijkbaar in de waan, dat zij in het leger van Koning Jezus kunnen strijden met wapenen, die ze van huis hebben meegebracht. Het ernstige van het geval is echter, dat ieder, die met eigen wapentuig in het leger van Christus gaat strijden, onverbiddelijk de kant van de vijand kiest en als verrader en overloper de gevaarlijkste tegenstander van Christus wordt. Hij strijdt niet meer voor en in het Koninkrijk Gods tegen de zonde, de wereld, de duivel en eigen vlees, maar voor iets, dat hij wel Koninkrijk Gods noemt, maar dat het helemaal niet is. Hebben wij niet een geslacht opgekweekt, dat steeds opgeroepen werd tot de strijd, zonder dat wij voldoende het karakter van die strijd en de wapenrusting van die strijd duidelijk tekenden? Als er iets nodig is in de kerken van deze tijd, dan toch wel, dat wij heel scherp prediken het specifiek geestelijk karakter van het Koninkrijk Gods, en de specifiek geestelijke wijze waarop dit Koninkrijk komt en de specifiek geestelijke wapenen, die dáár alleen gebruikt mogen worden. Wij moeten prediken de gelijknissen aangaande het Koninkrijk der hemelen, en Efeze 6, de geestelijke wapenrusting. Want daar is geen plaats voor het religieus fanatisme, dat eigen standpunt in naam van God en Zijn recht verabsoluteert, en dat eigen inzicht en daad regelrecht naar God drijft en die van de tegenstander regelrecht naar de duivel, en dat met vals-profetische ernst zichzelf als wettige vertegenwoordiger van Christus waant. In het religieus fanatisme is geen plaats voor de verootmoedigende belijdenis der waarheid, dat wij „ten dele kennen en profeteren”. Immers deze ootmoed wordt aangezien voor relativisme. De priesterlijke ontferming is zoekgeraakt. Het Woord Gods schijnt alleen de tegenstanders

maar nooit de religieuze fanaticus te veroordelen. Juist in de kerkstrijd loert het gevaar van het religieus fanatisme.

God ontferme zich over Zijn kerk, en storte Zijn Geest uit over haar, opdat zij elke dag meer bekeerd worde van het religieus fanatisme tot het christelijk profetisme, dat altijd tegelijk offerend en zó koninklijk heersend is.

„Vervloekt zij hun toorn, want zij is heftig.

En hun verbolgenheid, want zij is hard.”

En nu zie ik Jezus Christus, Die vol des Heiligen Geestes was, en daarom nooit in een mateloos religieus fanatisme is vervallen. Jezus Christus, Die het recht Gods in deze wereld kwam handhaven en als waarachtig Heilige toornen kon over de zonde als niemand ter wereld, omdat Hij de zonde als schuld voor God droeg en leed.

Ik zie Hem temidden van religieuze fanatici: „en als Hij hen met toorn rondom aangezien had, *meteen bedroefd zijnde* over de verharding van hun hart, zeide Hij tot de mens: Strek uw hand uit; en zijn hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.” Toornig en . . . meteen bedroefd zijnde. Hier brandt het vuur met hemelse gloed, louter en heilig. Hier is honger en dorst naar rechtsherstel maar niet ten koste van de liefde. Hier is een profeet, die niet goedkoop toornt maar duur, ten koste van Zijn priesterlijk hartebloed. Hier zien we reeds het kruis van Golgotha opdoemen, waar God toornde over de zonde en het recht herstelde. Hoe? Op welke wijze? Van welke kwaliteit? Meteen bedroefd zijnde met de volle bewogenheid van Zijn priesterlijke liefde. Laten we nooit vergeten, dat God Zijn recht niet handhaafde door het zwaard van Simeon maar in het kruis van Christus. Niet Sichem, maar Golgotha is de plaats van Gods rechtsherstel. Zalig, indien wij één plant met Christus zijn geworden, dan mogen en kunnen we niet meer één plant zijn met Simeon. Hier wordt de valse gloed van het religieus fanatisme geblust.

d. De ironie van de raszuiverheid

De mythe is geen uitvindsel van Sorel, de man van de spontane onberedeneerde daad, die de gedachte schiept. Het is alsof we in Simeon de geestelijke vader vinden van Sorel, van het fascisme en het nationaal-socialisme.

Waar Ruben al maar overlegt en niet doet, daar handelt Simeon zonder voorafgaande bezinning.

Eigenlijk is de mythe ontstaan bij de zondeval in het Paradijs, toen de duivel als vader der leugenen aan Adam en Eva voor-

hield de schone mythe: „gij zult als God zijn”. De mythe is het profetisch orakel van de duivel. Zij is het geniale weefsel van schone waan. Zij dient zich aan als bovenredelijk en bovenzedelijk, maar zij is in werkelijkheid onredelijk en onzedelijk. Zij roept op tot de revolutionaire daad, ongebonden en ongebreideld, blind en instinctief.

De daad van het fascisme en het nationaal-socialisme ging in tegen alle elementaire normen van redelijkheid en zedelijkheid, en daarom in tegen alle menselijkheid. Uit verlegenheid en minderwaardigheidsgevoel gaat het schelden tegen alle normen van rede en zede en vlucht in het z.g. irrationele. Zei Mussolini niet, dat de daad aan elke norm en wet voorafgaat, en dat de daad zelf haar eigen norm scheidt?

Om de massa mee te krijgen moet zij geboeid en opgezweept worden door de mythe, een of andere leuze, die waarheid of leugen kan zijn, die recht of verzonnen recht kan uitdrukken, die aanklaagt en roept om rechtsherstel, die leidt naar het ongekende beloofde land.

Hitler heeft met zijn valse profeten geniaal gewerkt met zulke mythen: Versailles, demo-liberale plutocratie, het Joods bolsjewisme, het zuivere Arische ras, de edelgermanen, het herenvolk, het vervloekte Joodse ras, het duizendjarig Rijk.

Om deze mythen in het leven te kunnen houden, moest de wetenschap in slavernij gevoerd worden, want die twee kunnen niet vrij naast elkaar blijven leven. Waar de redelijkheid leeft moet de mythe sterven, en omgekeerd. En dit geldt niet alleen van de wetenschap, maar ook van de religie, de moraal, de kunst en heel de cultuur, die alle mogelijke offers aan de godin der mythe moeten brengen.

Eén der moorddadigste mythen, die de duivel in het derde rijk gebruikt heeft, is de hoogmoedige waan van de rasmeerderwaardigheid en de raszuiverheid. Een leugenachtige mythe, waarin de leiders zelf niet geloofden, maar die zij gebruiken konden om hun goddeloze en onmenselijke doelstellingen te bereiken. Het verblinde volk volgde zonder nuchtere kritische zin. En aan deze duivelse mythe zijn miljoenen Joden opgeofferd, waaraan zelfs de verste *herinnering* aan enige redelijkheid en zedelijkheid vreemd was. De adeldom van de mens werd niet gezocht daar, waar hij bovenal te vinden is, nl. in het geestelijke, maar in het bloed.

Men kent in deze mythe alleen een biologische heerlijkheid. Het Duitse rijk moest één grote fokvereniging worden voor stamboekvee.

Zo kwam het bovenmenselijke terecht bij de dieren. Wanneer de duivel ons belooft „als God” te zullen worden, dus boven onszelf uit, dan komen wij altijd beneden onszelf te liggen.

Dat is de ironie Gods over alle waan. „Hij ziet van ver met gramschap aan de ijdele waan der trotse zielen.” Wij kunnen weer zien, in welk land van belofte de duivel de mens brengt, wanneer hij hem volgt in zijn mythe, zijn vals orakel.

Dat komt ervan, wanneer wij niet luisteren naar het ware profetische getuigenis, dat een volk verhogen wil door gerechtigheid en waarheid.

De adeldom en de meerderwaardigheid van mens en volk liggen niet in het bloed, maar in de geest. Wie zuiverheid van de geest zoekt, zal met geestelijke wapenen strijden, wie zuiverheid van het bloed zoekt zal met bloedige wapenen strijden.

Simeon was gekrenkt in zijn familietrots en gewond in zijn rasbewustzijn toen Dina, zijn zuster, door zo'n onbesneden en minderwaardige Amoriet was geschonden. Was Sicheem niet een gemene rassenschener, die brutaal een gemengd huwelijk forceerde? Simeon zou het eens opnemen voor de raszuiverheid van zijn geslacht. En zo heeft hij met hulp van Levi de ras-minderwaardigen uitgemoord. „Want in hun toorn hebben zij de mannen doodgeslagen.” Maar hier zien wij weer de ironie over elke waan: men bereikt altijd het tegenovergestelde van wat men bedoelde.

Heel die strafexpeditie, waaraan verbonden werd niet alleen het wegroven van vee en bezit maar ook het wegvoeren van vrouwen, heeft meegewerkt aan de verbastering van het ras. Laat Israël geen *biologische* mythe maken van hun afzondering en uitverkiezing als volk, want dan beginnen de profeten te spotten met die rassenwaan.

Hoort, hoe Ezechiël (16: 13-15) het Woord des Heren overbrengt: „Mensenkind! maak Jeruzalem haar gruwelen bekend. En zeg: Alzo zegt de Here Here tot Jeruzalem: Uw handelingen en uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten; uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hethitische.” Laat Israël zich niet verheffen op zijn uitwendige raszuiverheid, want dan zal God eens zeggen, dat zijn vader een Amoriet, zo'n verachte uit Sicheem was, en zijn moeder een Hethitische was, en dat God de kinderen Israëls naakt en walgelijk in het bloed gevonden heeft in het uur der geboorte.

En is het niet vol snijdende ironie om alle hoge waan neer te halen, dat juist Zimri uit de stam van Simeon ten tijde van Mozes openlijk met een Midianitische vrouw kwam aanzetten,

hetgeen de Here streng verboden had? Dat nu juist een nazaat van Simeon, de strijder voor raszuiverheid en tegen elke rasvermenging, naar Bileams list het volk Israël door verzwaging tot de afgodendienst van Baäl-Peor wil voeren?

Wie op vleselijke en fanatieke wijze de hoogheid en zuiverheid van zijn geslacht wil beschermen, heeft geen deugdelijke waarborgen om zijn doel te bereiken, integendeel, hij zal op die weg juist zijn geslacht bezoedelen en zelfs het bloed niet zuiver kunnen houden.

De geschiedenis spreekt hier en overal duidelijke taal.

e. Een geschiedenis zonder geschiedenis

Simeon zal Levi en zichzelf wel wijs gemaakt hebben, dat hun strafexpeditie onder die Sichemieten een handeling van het *recht* was, maar vader Jacob zegt onverbloemd: „hun handelingen zijn werktuigen van *geweld*”. Ja, het is bitter, dat in deze verleugende wereld het domme geweld in het kleed van het recht wordt gehuld, en dat de ordinaire wraakzucht verschijnt als een engel des gericht. In deze leugen der camouflage brengt de duivel ongewild God de ere, want de zonde schijnt toch altijd iets te zijn, waarover men zich schamen moet. Weerloze volkeren zijn in de laatste oorlog slachtoffer geworden van de macht van de sterkste, maar altijd onder het mom van het recht. Met Jacob roepen wij over Simeon en Levi én hun geestelijk nageslacht: „Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad; mijn eer worde niet verenigd in hun vergadering.” Wat een tegenstelling tussen de verborgen raad en de openlijke conferentie met de a.s. schoonfamilie van Dina. Zij spraken „bedrieglijk”, leugenachtig. In de verborgen raad ging het om de woede te koelen op het geslacht van Sichem, om de hele stad uit te moorden en uit te plunderen, maar op de conferentie ging het om een fatsoenlijke en zelfs religieuze grondslag voor de beide families te leggen in het heilig sacrament der besnijdenis.

En straks wordt het schone masker afgeworpen, en worden de eigenlijke motieven zichtbaar, en keert „de verborgen raad” zich binnenste buiten in de afschuwelijke moordpartij. De wereld is er sinds Simeon en Levi niet beter op geworden. Nog altijd is daar „de verborgen raad”, waar het eigenlijke zich afspeelt, en de officiële conferentie, waar de verborgen raad zorgvuldig wordt gecamoufleerd in hoogdravend idealisme en humane zelfs religieuze leugens, totdat . . . Wij zien dit „bedrieglijk spreken”

vanaf het kleine particuliere leventje tot de hoogste diplomatie op de wereldconferenties. De dubbele boekhouding blijft. En diplomatie is de kunst om op openbare conferenties de gedachten van „verborgen raad” te verbergen, tot op het gunstige ogenblik, dat het masker afgeworpen kan worden, omdat de mannen in de stad „ten derden dage in de smart waren”.

Vader Jacob, die profetisch spreekt, spaart zijn eigen kinderen niet. De zonde noemt hij zonde, vol afschrik. „Wat in hun toorn hebben zij de mannen doodgeslagen, en in hun moedwil hebben zij de ossen weggerukt. Vervloekt zij hun toorn, want hij is heftig; en hun verbolgenheid, want zij is hard. Ik zal hen verdelen onder Jacob, en zal hen verstrooien onder Israël.”

Simeon, de hartstochtelijke, de driftkop, die als een waanzinnige om zich heenslaat, is een gevaar voor zijn omgeving.

Simeon, de man zonder tucht, die in zijn z.g. rechtsherstel het recht krenkt. Hoe zal zijn gevaarlijke drift beteugeld worden? Is het toeval, dat Jozef juist Simeon in Egypte als gijzelaar bindt en vasthoudt? Simeon, het sociale gevaar. Hij kan de weelde der vrijheid en der zelfstandigheid niet dragen. Deze beide talenten vereisen geestelijke adeldom, willen zij geen „werktuigen van geweld” worden. En Simeon mist deze adeldom. Daarom: „Ik zal ze verdelen onder Jacob, en zal hen verstrooien onder Juda.” Simeon, uw stam zal geen zelfstandige positie krijgen, geen eigen grondgebied ontvangen, geen eigen geschiedenis maken. Gij zoudt immers ongelukken en brokstukken maken. Bij het minste en geringste verschil zoudt gij grijpen naar het zwaard en erop inhakken. Uw stam zal opgesmolten worden onder uw broeders. Gij zult onder curatele staan; en gij zult uw voeten moeten steken onder de tafel van uw broeders, speciaal van Juda.

Dat is de vloek over Simeon tot bescherming van zijn broeders, maar ook tot bescherming van hemzelf. „Want wie het zwaard neemt, zal door het zwaard vergaan.” En „God neemt (ook in dit opzicht) het mindere weg, om het meerdere te kunnen schenken.” Heeft Jezus ons niet geleerd in de strijd om de waarden van het leven, wat het meerdere en wat het mindere is? Heeft Hij niet laten zien, dat God ons op zichzelf goede dingen kan afnemen, wanneer die een verandering worden om het allerhoogste goed aan te nemen? „Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld wint, en zijner ziele schade lijdt?” „Indien uw rechteroog u ergert, trek het uit en werp het van u; want het is u nut, dat een uwer leden verga, en niet uw gehele lichaam in de hel worpen worde.” Indien uw zelfstandigheid u ergert,

d.w.z. tot zonde verleidt, indien gij die zelfstandigheid niet geestelijk kunt dragen, zodat zij u tot een val wordt, het is u beter onder curatele te staan, dan dat gij in de zondige uitleving uwer zelfstandigheid met de volle vleselijke glorie uwer zelfstandigheid in de hel geworpen wordt. Merkt op de zegen in deze vloek. Let op de barmhartigheid in dit oordeel. Hebt oog voor de winst in dit verlies. Het is de pijnlijke zegen van de amputatie om het gehele lichaam niet verloren te laten gaan. Het is de smartelijke operatie om het leven te redden. Zo is onze hemelse Geneesheer, die hard en onverbiddelijk weet in te grijpen tot ons heil.

Simeon . . . de stam van het geknotte leven, de stam die geschiedenis moet maken zonder eigen geschiedenis te mogen maken. Jacob heeft zich niet kunnen vergissen in zijn profetisch vergezicht over de stam van Simeon, omdat hij door de Geest Gods sprak. De historie heeft het bevestigd. Wanneer het volk Israël, twee jaren na de uittocht uit Egypte, bij de Sinaï officieel geteld wordt voor de eerste maal, dan blijkt de stam Simeon een der grootste stammen te zijn: negenenvijftigduizend en driehonderd (Num. 1 : 23), maar bij de tweede volkstelling, na een veertigjarige omzwerfing in de woestijn, blijkt, dat, hoewel alle andere stammen ongeveer in aantal gelijk gebleven zijn, Simeon van de grootste tot de kleinste onder de stammen gedaald is, nl. van negenenvijftigduizend en driehonderd tot minder dan de helft: tweeëntwintigduizend en tweehonderd.

En wanneer Mozes afscheid van de stammen neemt, en voor ieder een woord heeft, wordt het angstig stil rondom Simeon, want deze Godsman noemt hem niet eens. Simeon zal geen apart erfdeel ontvangen; hij zal de stam worden zonder geschiedenis (Deut. 33). Met Gods Woord valt niet te spotten. Er zal geen tittel of jota van Zijn woord op aarde vallen. Simeon mag na verloop van tijd misschien het profetisch woord van vader Jacob vergeten en het laten verjaren. Maar God Die eeuwen telt als seconden, vergeet het niet, en ziet de geschiedenis van Simeon over eeuwen in één verschiep.

Immers, wanneer Jozua, de opvolger van Mozes, de twaalf stammen Israëls het beloofde land heeft ingeleid, en ieder naar Gods aanwijzing een stuk land als erfdeel toewijst, dan „is het erfdeel der kinderen van Simeon onder het snoer der kinderen van Juda”. Simeon heeft geen eigen grenzen, die getuigen van zelfstandig bestaan. Hij is ondergebracht onder het erfdeel van Juda en in dit gebied ontvangt hij enkele steden en dorpen (Joz. 19). De eeuwen door is dit aantal Simeonitische plaatsen

niet vermeerderd. De van nature expansieve Simeon blijft geknot. En na de dood van Jozua, wanneer iedere stam eigen grondgebied heeft, moeten er toch nog vele „zuiveringsacties” plaatsvinden. Iedere stam moet orde op zaken stellen in eigen gebied. Ook Juda moet optrekken, en nodigt daarbij uit zijn broeder Simeon, die wel in enkele aparte steden en dorpen maar toch op Juda's gebied woont . . . Toen zeide Juda tot zijn broeder Simeon: Trek met mij op in mijn lot (toegewezen gebied), en laat ons tegen de Kanaänieten krijgen, zo zal ik ook met u optrekken in uw lot. Alzo toog Simeon op met hem” (Richt. 1 : 3). Juda heeft de leiding, Simeon volgt. Zeker, Juda belooft op elegante wijze, dat hij Simeon ook zal helpen, wanneer hij last heeft van de heidenen in zijn grondgebied, maar dat is een beleefde en vriendelijke manier van uitdrukken, een verzachten van het pijnlijke feit, dat Simeon slechts enkele steden en dorpen heeft op het grondgebied van Juda. Maar zelfs deze zeer betrekkelijke zelfstandigheid zal eenmaal ophouden. Het is niet zó, dat Simeon langzamerhand in de loop der eeuwen zich ontworsteld heeft aan de „curatele” van Juda, en dat hij boven de profetische zegen en vloek van vader Jacob uitgekomen is, neen, het „ik zal hen verdelen onder Jacob en ik zal hen verstrooien onder Israël”, is steeds consequenter en ernstiger uitgevoerd. In 1 Kron. 4 worden ons enkele belangrijke gegevens medegedeeld aangaande de structuur van de stam Simeon, niet alleen vanuit genealogisch maar ook vanuit geografisch en historisch aspect. Wanneer wij dit hoofdstuk aandachtig lezen en daarbij allerlei detailpunten, waarover veel te doen is geweest, laten rusten, dan komen wij tot het volgende beeld, dat geheel weerspiegelt de „zegen” van Jacob over Simeon. Allereerst blijkt, dat de kinderrijkdom van de Simeonieten niet groot was. Als uitzondering op deze regel wordt genoemd Simeï, de zoon van Zakkoer, die zestien zonen en zes dochters had, „terwijl zijn broeders niet veel zonen hadden, maar hun hele geslacht brachten zij in getale niet tot dat der zonen van Juda” (1 Kron. 4 : 27) ¹⁾.

Simeon schijnt bij elke nieuwe volkstelling achteruitgelopen te zijn. Dat heeft zijn positie niet versterkt. Terwijl Juda in aantal vooruitging en dus meer „levensruimte” nodig had, ging Simeon achteruit. Geen wonder, dat Simeon met zijn reeks eigen steden en gehuchten het opdringende en levensruimte zoekende Juda niet kon weerstaan. 1 Kron. 4 noemt ons twee reeksen Simeonitische plaatsen. De eerste reeks (vs. 28-31) dertien in getal

¹⁾ Zie o.a. *Kronieken*, door Dr. A. Noordzij, pag. 53-56. Uitgave J. H. Kok, Kampen.

hebben de Simeonieten tot op de tijd van koning David als „eigen” steden en dorpen kunnen behouden. Na die tijd is Juda vanwege de woningnood deze reeks plaatsen binnengedrongen, waardoor natuurlijk hoe langer hoe meer Simeon opgesmolten is in Juda. Slechts de tweede reeks, genoemd in vs. 32 en 33 bleven specifiek Simeonitisch.

Dat Juda daardoor wel al te kras heeft ingegrepen op de betrekkelijke zelfstandigheid van Simeon en dat de Judeese infiltratie Simeon in zijn levensmogelijkheden benauwde, blijkt wel hieruit, dat Simeon tot tweemaal toe genoodzaakt was ergens elders bestaansmogelijkheid te zoeken, eenmaal ten tijde van Hizkia, toen een deel der Simeonieten een nederzetting der Chamieten „naar de ingang van Gedor”, alwaar zij „vette en goede weide” vonden, en alwaar „het land ruim en breed, rustig en veilig was”, met geweld overmeesterde.

In de extra-vermelding van een ruim en breed, rustig en veilig land, horen wij als het ware de verzuchting van de in de hoek gedrongen Simeonieten. Eindelijk verlost van de druk van de meerderwaardige Juda, zoals een nauwelijks gedulde minderheid na eeuwen in vrijheid kan wonen, en zichzelf hervindt. Een tweede exodus vond plaats onder Pelatja, Nearja, Refaja en Uzziël, de zonen van Jisja, die een vijfhonderd Simeonieten voerden naar het gebergte van Seir, waar de resten der Amalekieten werden opgeruimd. Zo heeft Simeon geschiedenis gemaakt zonder een eigen geschiedenis als zelfstandige stam te maken. Zo is de driftkop onschadelijk gemaakt, zo is zijn toorn ingetoomd.

Simeon, de stam van het geknotte leven.

f. Isoleren, negeren of opnemen

Wanneer de afscheidnemende Jacob profetisch spreekt: „Ik zal hen verdelen onder Jacob, en ik zal hen verstrooien over Israël”, dan heeft dit woord niet alleen veel te zeggen tot Simeon, die verdeeld en verstrooid wordt, maar ook tot Jacob en Israël die Simeon, de driftkop, in hun huis moeten nemen. De stam Juda moest de stam Simeon bij zich in laten wonen. Aanvankelijk heeft Juda dit ook koninklijk en met veel begrip gedaan. Wanneer in tijden van woningnood of evacuatie familie in huis genomen moet worden, dan geeft dat meestal na verloop van soms heel korte tijd allerlei narigheid en ruzie zelfs. Waarom? Er is wederzijds geen liefdevol begrip voor elkanders situatie

en positie. Iedere partij redeneert vanuit eigen belang. Iedere partij heeft zichzelf meer lief dan de ander, waardoor zij méér medelijden met zichzelf heeft dan met de ander. Gode zij dank, dat hierop enkele uitzonderingen zijn, maar het blijven helaas uitzonderingen, omdat het liefhebben, het offer, uitzondering blijft.

Voor Simeon was het heel erg en vernederend, dat hij eigenlijk onmondig was verklaard, dat hij „onder curatele stond”, dat hij minder was dan al zijn broeders.

Maar voor Juda was het ook moeilijk Simeon in zijn „huis” op te nemen. De afgestane ruimte had Juda zelf al heel gauw nodig, want Juda vermeerdeerde snel.

Aanvankelijk ging het goed, want Juda was verstandig en had begrip voor de moeilijke situatie van Simeon. Wanneer schoonouders en ouders pas gehuwde kinderen in huis moeten nemen vanwege de woningnood en ze zijn liefdevol en verstandig, dan zullen zij hun kinderen zoveel mogelijk zelfstandigheid geven. Dan gaat het het langste goed. Zo heeft Juda aan Simeon een betrekkelijke zelfstandigheid gegeven door erin toe te stemmen, dat Simeon, hoewel op het stamgebied van Juda, een reeks steden en gehuchten zou ontvangen.

Dat was een offer voor Juda. Onder de bekoring van het nieuwe en gesteund door goede voornemens, in het bewogen gevoel van medelijden met Simeons lot, voelde Juda dit eerst niet zo als een offer. Maar het nieuwe wordt oud, en de goede voornemens zijn onvoldoende, en het medelijden kwijnt al spoedig door de gewenning.

En Juda was eerst zo dankbaar, omdat hij eindelijk een eigen erfdeel had. Hij voelde zich zo rijk na het bittere lot in Egypte en de ontberingen in die „vreselijke woestijn”. Maar ook de dankbaarheid wordt spoedig aangevreten door de eisen van het leven, en de roep van het bloed, dat altijd om méér vraagt. En daarbij komt al spoedig het hoogmoedig stambewustzijn.

De genade van de bevoorrechte positie wordt maar al te gauw niet meer als genade verstaan. Genade wordt verdienstelijkheid, en het voorrecht degenerereert zich tot pretentie. Wij Judeeërs, klinkt het al spoedig.

En Simeon? Het begint klachten te regenen. Simeon kent zijn plaats niet. Hij mag blij zijn, dat hij in ons stamgebied is opgenomen. Laat hij zich niets verbeelden, want hij heeft sinds vader Jacob geen rechten van een zelfstandig bestaan. „Verstrooien en verdelen”, onder dit oordeel ligt hij nu eenmaal. En waarom moeten wij, als Juda's stam, ons huis altijd voor dit lastig portret open-

zetten? Er zijn nog meer familieleden die een offer kunnen brengen.

Zo gaat het, wanneer Simeon wèl een plaats heeft in het huis van Juda, maar niet meer in zijn hart.

En waar geen plaats meer is in het hart, daar is vandaag of morgen geen plaats meer in het huis. Als het zover is, dan zijn er ook genoeg „rechtsgronden” aan te voeren, speciaal van de beroemde verantwoordelijkheid tegenover eigen gezin en stam, om Simeon te verdringen.

Maar deze z.g. rechtsgronden hebben een diepere oorzaak en dienen slechts om het gebrek aan liefde te camoufleren.

Zo is het ook Simeon vergaan. Juda heeft niet altijd geleefd met het royale gebaar van de koninklijke stam. En koninklijk is alleen het offer der liefde. De rest is bedrog, en heel goedkoop. Helaas die rest maakt maar al te veel indruk op de grote menigte, omdat zij van dezelfde mentaliteit is.

Wij hebben reeds gezien, dat Simeon een hele reeks steden en dorpen werd ontnomen. Juda kon deze ruimte zelf wel gebruiken. Op dat beetje betreffende zelfstandigheid werd nog beknibbeld. Het gaat met Simeon bergafwaarts. De eerste volkstelling, twee jaren na de uittocht uit Egypte, bij Sinaï, stelde vast, dat Simeon negenenvijftigduizend en driehonderd strijdbare mannen telde. Ongeveer veertig jaren later, bij de intocht in Kanaän, is het getal der overige stammen ongeveer gelijk gebleven, maar dat van Simeon geslonken tot minder dan de helft, nl. tweeëntwintigduizend en tweehonderd.

En Jozua 19 meldt ons, dat Simeon „midden in het erfdeel van Juda” enkele steden en dorpen werden toegewezen, terwijl na enkele eeuwen 1 Kron. 4 ons mededeelt, dat Simeon geen uitbreiding van steden heeft ontvangen „tot koning David”.

En daarna zelfs geen privilege meer van aparte steden en dorpen, doch geheel opgesmolten in de stam van Juda, voor zover de Simeonieten niet tot tweemaal toe naar het Oosten een beter heenkomen gezocht hadden.

Zo is de stam Simeon geknot. Hij die met geweld geschiedenis wilde maken, wordt steeds meer de stam zonder zelfstandige geschiedenis.

Dit pijnlijke drama herhaalt zich in de geschiedenis der mensen maar al te veel. Leven van des mensen barmhartigheid is een smartvolle zaak, niet alleen, omdat de adel van het mens-zijn liever barmhartigheid geeft dan ontvangt, maar ook omdat de mens daardoor in een afhankelijke positie wordt gedreven. Hij moet zwijgen ter wille van zoveel, terwijl hij het wel zou willen

uitgillen. Wie bezit zoveel adeldom, dat hij geen misbruik maakt van zijn meerderheidspositie? Wie legt zijn meerder-zijn dag aan dag vrijwillig op het altaar? Wie dient daar, waar hij heersen kan? Welke koning draagt vrijwillig het slavenkleed, niet om er opzichtig mee te pronken, maar omdat hij van binnenuit niet anders kan?

Niet alleen de volkeren en heersers op aarde zoeken levensruimte ten koste van de zwakkere; niet alleen zij infiltreren en penetreren „vreedzaam” of gewelddadig in het gebied der naburstaten; niet alleen zij isoleren de zwakke en benemen hem levensadem en levensmogelijkheid, opdat hij willoos of wanhopig in de armen van de sterkere zou vallen om een hulp, die hem zal doodrukken, neen, ook de enkeling isoleert zijn naaste geestelijk, en negeert zijn belangen.

De zonde waarin wij ons wijsmaken koninklijk op te treden, schuilt in elk mensenhart. Helaas, niet alleen in de ruwe harte-loze grote wereld, maar ook in het verfijnde en arglistige hart van de gelovige. Eén greep uit de vele. Wat is de houding tegenover onze broeder Simeon, de lastige driftkop (of waarin hij ook lastig en onaangenaam kan zijn), menigmaal negatief.

Juda was de meest koninklijke stam en heeft daarom van Godswege de lastige en gevaarlijke Simeon moeten opnemen.

Opnemen en opvangen is nog iets anders dan blijven opnemen en blijven opvangen.

Toch wordt in Juda op ontroerende wijze gesymboliseerd de roeping der kerk om gemeenschap der heiligen te oefenen.

De kerk, het nieuwe Israël, kent ook haar lastige elementen. Deze mogen wij niet negeren en in eigen nood inkapselen. In de kerk heerse niet de geest van Kaïn: „Ben ik mijns broeders hoeder?”

En hoe licht leven wij uit deze al te makkelijke Kaïnsgeest. Het is goedkoop om de zonden van onze broeder te constateren en later in dat constateren een grond te zoeken om hem links te laten liggen. Kritiek zonder liefde. Waarheid zeggen zonder bewogenheid en ontferming. De liefde kent verantwoordelijkheid tegenover de naaste, ook de lastige en onaangename naaste.

Wie zijn naaste negeert, isoleert hem in zijn nood.

Och ja, we kunnen zo licht Simeon opnemen in ons geroddel in plaats van in ons hart. Hoevelen gaan in de kerk de weg der vereenzaming, door bepaalde karakterfouten, door gebrek aan sociale aanpassing, door een abnormaal in-zichzelf-gekeerd zijn. Op de catechisatie voelen zij zich vreemden, omdat niemand zich met dat „akelige kind” bemoeit. Op de vereniging voelen zij zich

niet thuis, als zij nog een poging wagen te komen. De gemeenschapsvorming geschiedt op grond van sympathie en gelijkgezindheid in plaats van op grond van roepingsbesef tegenover elkander. En hoe moeilijker de mens is des te meer liefde heeft hij nodig. Hoe onhandelbaarder des te meer zorg. Niet: kritiseren, negeren, isoleren, bevriezen, uitrangeren, maar opnemen.

Deze roeping en deze levenshouding leren wij alleen, wanneer wij nooit vergeten wie wij tegenover God zijn en wie God tegenover ons wil zijn. De heilige God had recht om ons voor eeuwig weg te kritiseren door het constateren van onze zondigheid. Hij had recht om ons voor eeuwig te negeren en te isoleren in onze eigen godverlatenheid. Maar dit is het wonder Gods, dat Hij in Christus, in de verzoening, in Zijn liefde onze ellende heeft geconstateerd en daarom in onze ellende is ingekomen, Zich één heeft gemaakt met onze diepste vereenzaming door de zonde, en ons also heeft opgenomen in Zijn huis.

Wie uit dit levensgeheim en dit liefdegeheim van onze heilige God in Christus leeft, zal iets verstaan van de gemeenschap der heiligen, die als achtergrond heeft de gemeenschap der zondaren. Uit deze wortel verstaan wij het gebod, opbloeiend uit het Evangelie: „Hebt acht op elkander in de liefde.”

De merkwaardige positie van een christen is, dat hij zijn beeld zowel in dat van de koninklijke Juda als in dat van de driftkop Simeon terugvindt. De gelovige is Simeon en Juda tegelijk.

Wij zien in onszelf ook Simeon, naar de oude mens, die staat onder het kritische en liefdevolle woord van Jezus: „Indien uw oog u ergert, ruk het uit. Het is beter verminkt het Koninkrijk Gods in te gaan dan met twee ogen in het helse vuur geworpen te worden.” Indien uw zelfstandigheid, uw machtsbegeren, uw zogenaamd rechtsgevoel u tot zonde voert, het is u beter in dit alles geknot te worden.

Calvijn zegt terecht, dat deze vloek tegelijk een geneesmiddel, en deze straf meer een reiniging was. Een bittere loutering, maar een loutering. In het oordeel zingt Gods erbarmen een hoge toon. Het is toch verbondsgeschiedenis. Trouw van God.

En als geestelijk nazaat van Simeon, die zo fijngevoelig voor zichzelf en zo grof voor Schem was, die keihard kan zijn in zijn zogenaamd rechtsgevoel over de zonden van anderen en zo toegeeflijk met eigen zonden, buigen wij het hoofd onder de knotting van ons leven.

Wie de weelde der gaven niet kan dragen, late zich „verstrooien onder Israël”, late zich opnemen in de kerk van Christus.

Er zijn hoger waarden dan de tijdelijke glorie der geschiedenis

en naam te maken. Een naamloze voor de wereld, maar bekend bij God, is beter dan omgekeerd. De handhaving van de hoogte van ras en de zuiverheid van bloed met ongeoorloofde middelen is de dood, maar het redden van de geest is het leven.

Is het niet aangrijpend, dat juist een familievorst der Simeonieten, Zimri, de zoon van Saloe (Num. 25 : 1-18), op het moment, dat er geweeklaagd wordt over de verontreiniging van Israël door de ontuchtige afgodendienst van Baäl-Peor, deze Simeoniet, de brutaliteit heeft om een Midianitisch schandmeisje mee te voeren naar zijn tent, ten aanschouwen van heel het volk?

Simeon, die zogenaamd zo gevoelig was voor raszuiverheid en zo toornen kon tegen Schem, begaat een nog veel zwaarder zonde, juist op dit gebied.

Welk een wonder, dat de onheilsgeschiedenis van Simeon opgenomen is in de heilsgeschiedenis van Juda, van Jezus Christus. „En er was een zeker mens te Jeruzalem, in Juda, wiens naam was Simeon”²⁾. Een zeker mens, een verscholen mens naar de geschiedenis, die de wereld maakt, maar een mens, die door God in het openbaar getrokken wordt in de heilsgeschiedenis van zijn Verbond. In Jeruzalem, verstrooid onder Juda. Geknot en gelouterd. Een mens, die zijn oog op de glorie van eigen stam had uitgerukt, en die zijn hand, die alleen maar het vleselijk zwaard kon grijpen, had afgeknepen.

Een mens, wiens oog tuurde naar Juda's stam, waaruit het heil komen zou. Een mens, wiens handen zouden grijpen naar het Kind Jezus. Een mens, in wie de rosse gloed van het religieus en vleselijk fanatisme gedooft was, en in wie de witte vlam van Gods welbehagen stond te branden.

„En hij kwam in de tempel en nam het Kindeke Jezus,” uit Juda's stam, en deelde in de zegen van de vloek der verstrooiing.

En juist deze Simeon, die een vader had vol eigengerechtigte afkeer van die onbesneden heidenen, mag zingen van „het licht tot verlichting der heidenen”. Juist Simeon – o goddelijke humor – wordt een profeet der heidenen. Dit Kind Jezus uit Juda's stam heeft heden de Schrift van Gods verbondsvloek en verbondszenen in zijn oren vervuld, want Hij zal zijn „de genezing der heidenen”. En dit Kind zal het recht herstellen, maar niet met het vleselijk zwaard uit Juda. Hoe heilig is Zijn toorn, hoe barmhartig is Zijn recht. In dit Kind ziet Simeon de toorn Gods als gewonde liefde.

²⁾ Niet met zekerheid, maar wel met waarschijnlijkheid kunnen wij zeggen dat deze Simeon uit de stam van Simeon was.

Simeon

Jacob, Mozes en Jozua hebben Simeon geen zelfstandige plaats kunnen geven, maar Jezus wèl.

Ezechiël heeft dit reeds van verre gezien (Ezech. 48). Wanneer Israël gelouterd zal zijn, zal het land Kanaän opnieuw verdeeld worden. De wet had onderscheid gemaakt in het erfdeel van de stammen, maar de genade schenkt onverdiend aan ieder uit de volheid Gods. Zelfs Simeon krijgt een erfdeel en een poort naar het nieuwe Jeruzalem. Een nieuwe orde, een nieuwe bestemming, een nieuwe naam, want Jeruzalem zal heten Jehoesjamma, d.i. *de Here is daar*.

Daarom, en daarom alleen sluit de onheilsgeschiedenis, die Simeon uit zichzelf alleen maken kan, met die heilsgeschiedenis uit Ezech. 48 en Openb. 7. Er is zelfs plaats voor Simeon „en twaalfduizend verzegelden uit het geslacht van Simeon”.

„Troost, troost mijn volk, zal ulieder God zeggen; spreekt naar het hart van *Jeruzalem* (in Juda), en zegt, dat haar strijd vervuld is”³⁾.

Wat betekende ook weer „Simeon”? „De Here hoort!”

Deze primitieve kreet vol hartstocht uit de bedoeïenentent, horen we nu als het zuivere Woord van God in de vleesgeworden Zone Gods. Ja, de Here hoort! Hij neemt op in genade, dwars door het oordeel der verstrooiing. Hij negeert niet, Hij isoleert niet, Hij neemt op door het kruis.

³⁾ Jebus, het latere Jeruzalem, lag eigenlijk op het grondgebied van Benjamin. Later gold Jeruzalem als hoofdstad van Juda.